

Passionssöndagen i nådens år 2022– Åke Malander(ELBK)

Introitus Psalm 43, Gt 4 Mos 21:4-9, Ep Hebr 9:11-15, Ev Joh 8:46-59, **II Joh 11:46-57.**

Blott du mig, Jesu, kan lära Vad intet förnuft förstår: Att oskuld får straffet bära, Där brottslingen strafflös går; Att Gud sin helighet lämnat till hån; Då ogärningsmän han friar, Men fäller sin enfödde Son.

Med Passionssöndagen eller 5:e söndagen i Fastan går vi nu in i Passionstiden, som är de två sista veckorna i Fastan. Nu inriktas gudstjänstlivet helt kring Kristi pinas historia, och dess innebörd och nytta för oss. I ett av de märkligaste kapitlen i hela Bibeln, Jesaja 53, hör vi om Herrens lidande tjänare, ”han som bar de mångas synd och trädde in i överträdarnas ställe.” Det är detta som dagens bibelläsningar vill ställa oss för ögonen. Vårt tema för Passionssöndagen blir därför:

Kristus lider och dör – som vår ställföreträdare

I vår text läste vi att Kajfas, som var överstepräst det året, sa till dem: ”Ni förstår ingenting. Inser ni inte att det är bättre för er att *en* man dör i folkets ställe än att hela folket går under.” Detta sa han inte av sig själv utan i kraft av sitt heliga ämbete som överstepräst profeterade Kajfas på detta sätt om Kristi ställföreträdande död. Därmed är det också sagt att han talade inspirerad av den Helige Ande. Visserligen hade inte människan Kajfas Anden personligen; hans ord och gärningar vittnar om att han inte var född på nytt och troende. Men Gud ser dock inte till personens värdighet. Guds Ande kunde tala genom översteprästen på grund av det ämbete som han hade. Kristus har själv sagt: ”På Mose stol sitter de skriftlärdade och fariseerna. Därför ska ni göra och hålla allt vad de säger er, men efter deras gärningar ska ni inte göra.” Å andra sidan varnar han för de skriftlärdade när de förkunnar falska läror. ”Förgäves dyrkar de mig, eftersom de läror de förkunnar är människobud.”

Det gamla förbundet hade sitt prästämbete och sin överstepräst, och det var av Gud inrättat och förordnat att gälla ”fram till tiden för en bättre ordning”. Den ene översteprästen efterträdde den andre genom århundradena, men en skulle alltså en gång komma att bli den siste. Och se, det blev Kajfas! I och med att Kristus har fullbordat sitt försoningsverk har det gamla prästämbetet med sin offertjänst upphört, och Kajfas har sedan inte längre något ämbete och någon gudomlig fullmakt. Det sista offer han efter Guds lag hade att tillreda var när han var med och dömde Guds Lamm till döden, till döden på korset. Sedan detta, det fullkomliga offret, framburits har den gammaltestamentliga offertjänsten spelat ut sin roll och är nu slut. ”Men nu har Kristus ett högre prästämbete, liksom det förbund han är medlare för är bättre, eftersom det är stadfast med bättre löften.”

Denne vår himmelska överstepräst, som till skillnad från Kajfas är präst till evig tid, har nu i kraft av sitt ämbete dött för folket, har dött i dess ställe för att hela folket inte skulle gå förlorat. Han död är en ställföreträdande död; han dör i deras ställe. För att riktigt förstå detta måste vi betänka, att Guds rättfärdighet av människan fordrar en fullkomlig lydnad för lagen. Allt vad vi gör och talar och tänker ska vara i fullkomlig harmoni med lagen. Men eftersom människan alltsedan syndafallet inte kan, och inte ens har någon god vilja att lyda lagen, så blir Guds rättfärdighet en dömande rättfärdighet. ”Under förbannelse står den som inte håller fast vid allt som är skriven i lagens bok och gör därefter.” Skriften lär att människan inte kan uppfylla rättfärdighetens krav. ”Köttets sinne är fiendskap mot Gud. Det underordnar sig inte Guds lag och kan det inte heller.” Därför är alla människor skyldiga. De är under Guds vrede och lagens förbannelse. ”Av naturen var vi vredens barn, vi liksom de andra.” Men i sin stora kärlek har nu Herren Gud låtit sin Son Jesus Kristus gå in under lagens krav och lagens straff. Gud sände sin Son, född av kvinna, ställd under lagen. ”Kristus friköpte oss från lagens förbannelse, när han blev en förbannelse i vårt ställe.”

Herren Gud är den Helige, han kan omöjligt ge efter på sin rättfärdighets krav, i så fall vore han inte längre den Rättfärdige Guden. Men eftersom han inte bara är den helige och omutligt rättfärdige, utan också är den nådige och barmhärtige, långmodig och stor i mildhet och trofasthet, har han i sin gudomliga vishet av evighet beslutat hur den fallna människan skulle räddas, utan att lagens och rättfärdighetens krav åsidosattes. Den gudomliga visheten hade av evighet beslutat det, som Kajfas å ämbetets vägnar profeterade om: ”Det är bättre att *en* man dör i folkets ställe än att hela folket går under.”

En man i folkets ställe betyder att det är en av Adams släkte, av vårt släkte. Lagen är ju given åt oss människor och måste uppfyllas av oss människor. Lagens straff utkrävs av den skyldige, inte av den oskyldige. Den som syndar måste dö. Den som håller lagen ska leva. Detta kan, till viss del, illustreras av när Josef prövar sina bröder (1 Mos 44) genom att låta lägga sin silverbägare i Benjamins säck och sedan låta ”stölden” bli uppdagad. Nu måste vi alla bli hans slavar menar Juda. Nej, säger Josef, den i vars säck bägaren påträffas ska bli min slav. Ni andra kan fara hem till er far i frid. Den skyldige i motsats till de oskyldiga! Så var det här, och så är det också i fråga om världslig rättsskipning: att skilja mellan skyldig och oskyldig och fälla den skyldige och fria den oskyldige.

Men i fråga om hela människosläktet och vårt förhållande till Gud är det helt annorlunda. Här kan vi inte tala om skyldig eller oskyldig, här är *alla* skyldiga. Hela raden av Adams ättlingar är samtliga skyldiga, ja vi allesammans – utom *en enda*, han som enligt Kajfas skulle dö i allas vårt ställe, Människosonen, som ska utlämnas i syndares ställe. Han träder fram inför Gud och säger: ”Att göra din vilja, min Gud, är min glädje, din lag är i mitt hjärta.” Detta uppfyller den gudomliga rättvisan. Gud betraktar alla människor, hela människosläktet, som en enda. När nu Jesus, som själv är en verklig människa, fullgör det som alla borde ha gjort men aldrig gjorde, så tillräknas det alla. Herren kastade allas våra missgärningar på honom. Han hade inget ont gjort, han hade ingen del i arvsynen. Men han dog ändå frivilligt för oss. ”Men Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog i vårt ställe, medan vi ännu var syndare.”

När nu allas våra synder tillräknades honom som hans egna, så var det den gudomliga rättvisans krav som dömde honom till döden på korset. Så frambars, en gång för alla, det fullkomliga offret på Golgata, det offer som de gammaltestamentliga offren pekade fram emot, men som de själva bara var en skuggbild av. Kristus var själv både översteprästen och offerlammet. Han frambar sitt offer åt Gud, när han med sitt blod gick in i den himmelska helgedomen. ”En har dött för alla, alltså har de alla dött.” Genom Kristi ställföreträdande lydnad och död har den gudomliga fördömsedomen blivit upphävd, nej snarare: den har fullbordats, den har gått i verkställighet, dess krav är uppfyllt, en gång för alla, för alla tider och för alla människor. ”Gud kommer aldrig, aldrig mer ihåg det som så tungt en gång på Sonen låg.”

Den ändring som har skett är inte på vår sida utan på Guds sida. ”Ty Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv. Han tillräknade inte människorna deras överträdelser.” Därför får vi vara lika saliga Guds barn i våra kallaste och sämsta stunder som i de frommaste ögonblick. Det som skedde på Golgata är inte på något vis beroende av hur vi har det. En bekymrad själ får nu vara tillfreds med detta som har skett, och som gäller lika mycket för den bekymrade som för den glade. ”Han är vår frid,” och det gäller lika mycket även i den stund då synden tynger mig och jag inte vet om jag vågar tro det. Men genom evangelium kommer den Helige Ande och gör sanningen levande också för mitt kalla och ängsliga hjärta. Guds Ande kommer genom evangelium till oss och framhåller för oss på ett övertygande sätt samma sanning Kajfas den gången uttalade: Det var bättre att en dog i stället för mig, än att jag själv skulle gå förlorad. Amen.

Jesu, din förtjänst låt vara Hela min teologi! Låt din Ande mer förklara, Att du själv har köpt mig fri.